

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שני ח' תשרי תש"פ | דף היומי בבלי: מעילה כ.
דף היומי בהלכה: מסעיף ח' עד סעיף י'.

מוסר: שמירת הלשון - שער התבונה פרק ב' 'ואמרו חז"ל' עד פרק ב' 'מה שהוא'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: חובת הלבבות שער הבחינה פ"ד 'והשביעית' עד פ"ה 'ואחר כן ישיב אל ליבו'

איך סוגרים חוב של 250,000 ש"ח עם 30 אלף ש"ח בלבד? | מה הקשר בין ביטוח חיים לסגולה לאריכות ימים? | 1736

על דא ועל הא

דובי גולדפריינד המנכ"ל היה אובד עצות. הוא עשה את הדבר היחיד שהיה לו לעשות - הגיש להנהלת הבנק 'בקשת מנכ"ל'. פעולה מאד חריגה ונדירה. והתוצאה הייתה מפתיעה...

פגישה 'מקריית' ברחוב, וחוב ענק שנמחק כלא היה - בזכות תפילה וביטחון בהקב"ה

אחת 250,000 שקלים. זה הרי ברור כשמש. גם אם יפסקו עשרים אלף שלושים אלף, זה לא ירגיע את הבנק. זה יהיה סתם כסף אבוד. לשלם אותו לבנק פירושו לזרוק אותו לריק.

לקראת ישיבת הרבנים הכינו בקופה גם את סיפורו של יוסף אלמליח, מוודאים את כל הפרטים, מצליבים מידע ממקורות שונים. מחקר שלם על הנפילה ההיא, חלקו בה, תוצאותיה. נציג הקופה עומד מול הבנק ומברר מה עמדתו, כשהפרטים יובאו לשלחן הישיבה במלואם.

הרבה בקשות נידונות בישיבת הרבנים החודשית, הרבה בקשות כאובות, מרות, לוחצות. המתח באוויר סמך, הכבדות מזדחלת ופושה בלבבות. הכאב מנסר בבשר החי. עוד משפחה סובלת, ועוד אחת, ועוד אחת. עוד יתומים נוספו למעגל מאז הישיבה הקודמת, עוד משפחות שהחזיקו בקושי רב אינן מסוגלות לעשות זאת יותר. בין כל השמות העולים על שולחן הוועד מופיעה משפחת אלמליח. הגבאי מספר בקיצור נמרץ את כל המידע הרב שנאסף, לא לפני שהוא נותן הדגשים המשקפים את המציאות כפי שהיא.

הרבנים דנים בינם לבין עצמם, וההחלטה: "תמיכה חד פעמית,

את הסיפור הבא שח לימים מנכ"ל בנק פאג"י מר דוב גולדפריינד הי"ו, המוכיח כמה משמים מנתבים את הצדקה לנצרכים באמת.

לא בכל יום מגיעה בקשה מבית מרן שר התורה הגר"ח קניבסקי שליט"א: "יש יהודי אחד, יוסף אלמליח (שם בדוי) שמו, יהודי טוב, צריך לעזור לו". זה הכל.

"איך לעזור?" שואל גבאי הקופה, כשהוא מודע עד כאב לפרטי התמונה. שורה שלמה של תסבוכות כלכליות הביאו את האיש למצב האומלל שבו הוא בעל חוב ענק לבנקים. הוא לא אשם, הוא נהג בשיקול דעת עניני, מקצועי, אבל הוא נפל עמוק. לבנק פאג"י בלבד יש לו חוב של 250,000 ש"ח. הפרנסה בבית הזה, שידע ימים זוהרים, קשה עד מאד. בקושי יש ממה לחיות. אין אפילו כיוון מאיפה להחזיר את החוב לבנק. יוסף אלמליח ישב בבית, אבל הוא ידע שפצצת זמן מתקתקת על ראשו. הוא חייב לבנק כסף. המון כסף. אין לו מנין לשלם.

והתשובה הייתה ברורה: "לעזור בכמה שיפסקו בישיבת הרבנים". בדיוק כמה שיפסקו שם.

כל בר דעת מבין, שבישיבת רבנים לא יפסקו לתת למשפחה

30 אלף, תבדקו איך לעשות עם זה מה שהכי יעיל".

גם הם יודעים שסכום זה הוא אפילו לא כדור הרגעה לבנק, שרוצה את חובו המלא. אבל זה מה שיש ביכולת הקופה לתת. בעוד הם מחשבים איך להעביר זאת לבנק, הוא מצדו קידם הליכים, מכתבים, מכתבים חריפים יותר, התראות פניה לעורכי דין, פניה לבית המשפט. יוסף אלמליח הרגיש איך הזמן שלו אוזל ומתכלה. ההתרסקות בלתי נמנעת. משמים נגזר עליו צער ללא נשוא. הוא קיבל הודעה רשמית: אם עד תאריך פלוני לא יסודר החוב במלואו ינקטו נגדו צעדים חריפים. הוא ידע בדיוק מה זה וליבו בכה בו. עוד יום עובר ועוד אחד ועוד אחד. נשאר יום אחד. כלו כל הקיצין.

בצר לו פנה להתפלל ולשפוך שיח, ובד בבד לתרום מהבלתי נודע סכום הגון לצדקה בתקווה שמשמים יסייעו בעדו.

המשפחה המורחבת מודעת למצב. כולם דאגו מפני הבאות. והנה באותו יום מצא אחיו, יעקב אלמליח, ידיד ותיק. הם החליפו חוויות ילדות עתיקות. בין הדברים התגלגלו הסיפורים לדמות מנוף ילדותו של האח.

"אתה יודע? האשה הזו שהיטיבה איתכם - גולדפריינד, הבן שלה עלה לגדולה. היום הוא מנכ"ל בנק פאגי".

"מה??" - יעקב אלמליח קפץ לגובה. "מנכ"ל בנק פאגי" הוא הבן של גולדפריינד? זה דובי??"

הוא אפילו לא נשאר להסביר לידידו ההמום את פשר הגילוי המרעיש. הוא החל להתרוצץ כדי לאתר את המספר האישי שלו, של המנכ"ל. הוא זכר את אמו של גולדפריינד, שהייתה אשה מלאת חסד וחמלה. ה'הוב' שלה היה למצוא ילדים עזובים, להכניס אותם אליה הביתה, לטפח אותם להעניק להם את כל אהבתה. אחת הילדות העזובות שעברו דרכה היתה אמם של יוסף ויעקב אלמליח, ילדונת קטנה שהחיים המרו לה, שנדדה ממקום למקום והרגישה עצמה מושלכת, עד שמצאה בית, את לבה החם של גב' גולדפריינד.

במשך שנים העניקה האשה לילדה הקטנה כל מה שאמא ובית יכולים להעניק. היא ישבה על ידה בלילות מלאי סיוטים והחזיקה את כפותיה בחום וברוך. היא מחאה לה כפיים במסיבת סוף שנה והביעה אמון מלא ביכולותיה. לאט לאט השתחררה הילדה הקטנה מהמטענים הקשים שכיווצו אותה. היא פרחת וגדלה, נישאה והקימה בית. היא ילדה ילדים טובים ובריאים

ומאושרים. בשביל גב' גולדפריינד לא הייתה 'תמורה משתלמת' מזו.

"דובי! בשם כל מה שנתנה אמא שלך לאמא שלי. יוסי שקוע עד הצוואר, תעזור לו!" - המנכ"ל הזדעזע ומיתרים נמתחו בליבו. הוא לא ידע שמדובר באלמליח הזה. לא ידע. דובי היה אז ילד, ילד של חסד בבית של חסד. הוא יגמור מה שאמא שלו החלה. איך? הוא עוד לא ידע איך.

באותו יום הוא הרים טלפון לגבאי של הקופה. "תגיד לי מה אני יכול לעשות? אני הרי לא הבנק, יש נהלים. אני כל כך רוצה לעזור". הגבאי משיב שהקופה החליטה על נתינה של 30 אלף שקלים וזה מוכרח להספיק. והוא תמה כנגדו: "איך זה יספיק? הסכום הוא כמעט פי עשר. שלושים אלף? זה לעג לרש".

דובי גולדפריינד המנכ"ל היה אובד עצות. הוא עשה את הדבר היחיד שהיה לו לעשות - הגיש להנהלת הבנק 'בקשת מנכ"ל'. פעולה מאד חריגה ונדירה שכל מנכ"ל שומר אותה לעצמו קרוב ללב.

הוא הגיש אותה בדמעות בעיניו, בחושבו על אמא שלו שעשתה ככל שיכלה עבור הילדונת האומללה ההיא, הילדה שצמחה ובגרה ופרחה בזכותה.

התוצאה הייתה מפתיעה. הנהלת הבנק ניכתה מן החוב מאתיים אלף!! מאתיים!! איש לא האמין שדבר כזה יכול לקרות. מאתיים אלף!!

נרגש ונסער קיבל יעקב על עצמו לגייס עשרת אלפים נוספים, ועוד עשרת אלפים נותרו בתשלומים קטנטנים לטווח זמן ארוך על כתפיו של יוסף. החוב הענק סולק עד הפרוטה האחרונה. "רק תספר לי איך הגעת אלי פתאום?" שאל מר גולדפריינד כשכולם התאספו נרגשים במשרדו. "איך פתאום צצת? איך נודע לך שאני הבן של אמא שלי? החוב הזה מתגלגל כמה שנים, איך באת ככה ברגע האחרון ממש?"

כל המבטים מתמקדים ביוסף, שמשיב בפשטות: "צפוי לחלוטין, שמץ של מאורע פלאי אין פה, ותאמינו לי שאין לי כל מושג מדוע אתם כה נרגשים. כשכלו כל הקיצין התפללתי ונדבתי סכום לצדקה, ובטחתי כי במצב שכזה רק הבורא יוכל להושיע. והנה הוא הראה לי כמה הוא מסוגל להושיע..."

(הרב ב' הלחמי, מוסף שבת קודש האיזינו תשע"ז)

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

רוטשילד החל להרצות באוזני אבי הבחור: אני נותן וילה של 10 חדרים בירושלים, ועוד 10 יחידות דיור להשקעה. וגם מתחייב לתת להם כל חודש 2,000 דולר. "ואני", משך אדון דלפון בכתפיו, "אני נותן את הבן שלי"...

"השיבנו ה' אליך" - הרב שלמה לוינשטיין שליט"א, על אחת הטענות הנפוצות של היצר הרע

בשמחה, האם השיג כבודו את הסכום המדובר? באתי לשאול, משיב הדלפון מניה וביה, האם יכול הנך להלוות לי עשרת אלפים דולר? הזדמנה לי הצעת שידוך מצוינת, וחבל לי שבגלל סכום כה פעוט תרד כולה לטמיון...

הקדוש ברוך הוא בא אלינו ולוחש לנו: שמעו נא, יש לי עבורכם שנה טובה מלאה בכל טוב. תהיה בה בריאות, פרנסה, נחת, חתונה, דירה וכל מה שתרצו. בידי לתת הכל בהיותי בעל הבית של העולם כלו כנאמר (חגי ב ח) לי הכסף ולי הזהב נאם ה'. אבל יש לי בקשה אחת ויחידה אליכם, עשו תשובה. ומה אנו משיבים לו? ריבוננו של עולם, איננו יודעים מהיכן להתחיל וכיצד לגמור? איננו יודעים כיצד לשוב ומהי בכלל תשובה?

והקדוש ברוך הוא אומר: לא ביקשתי דבר גדול מדי, רק תשובה. עליכם להתחרט לומר לפני אנה ה' פשעתי לפניך, עשיתי כך וכך ואני מתחרט בכל לבי על כך, מתחנן לסליחתך ומבטיח שלעולם לא אשוב לעשות זאת. וזה הכל.

לא, ריבוננו של עולם, אנו משיבים. איננו יכולים לעשות זאת. חבל, נענה הקדוש ברוך הוא, אם לא תעשו כך אתם עלולים להפסיד את כל השנה הטובה שהובטחה לכם. קחו נא עשרה ימים בין ראש השנה ליום הכיפורים, בהם תתעניינו קצת במה שעליכם לעשות, תקראו בהלכות תשובה לרמב"ם או ב'שערי תשובה' של רבינו יונה הכתובים בעברית מדוברת ושווה לכל נפש. חישובו מה ביכולתכם לעשות, וכאשר ניפגש ביום הכיפורים נסיים את העניין בכי טוב.

אבל למחרת אנו באים לבית הכנסת לאמירת סליחות, ומיד מבקשים מהקדוש ברוך הוא: השיבנו ה' אליך ונשובה. ריבוננו של עולם, הזדמנה לנו עסקה נפלאה, יש לנו אפשרות לזכות בשנה טובה, אך צריכים אנו לשוב בתשובה ואין לנו. אז תן לנו אתה גם את זה. השיבנו ה' אליך ונשובה חדש ימינו כקדם.

אבל כך דרכו של הקב"ה, שהוא רחום וחנון, קל מלא רחמים ומסייע לנו על התשובה, ובכל יום אנו מתחננים פעמים, והחזירנו בתשובה שלמה לפניך. מחובתנו לזכור תמיד את הפתחו לי פתח כחודו של מחט, וה' שהוא מלא חיים חן וחסד, יסייע לנו על התשובה, כאשר נזכור לפתוח פתח אמיתי כחודו של מחט, לחקוק משהו וברצינות.

(בשיחה עם הרב א' חפץ מוסף שבת קודש האזינו תשע"ז)

אחת הטענות ששולף היצר הרע מולנו בבואנו לעשות תשובה, היא הטענה: "אין לי כח". טענה זו מופיעה כבר בפסוקים (מלאכי ג ז), הקדוש ברוך הוא אומר לעם ישראל 'שובו אלי ואשובה אליכם', חזרו אלי בתשובה שלמה ואני אחזור אליכם. וכנסת ישראל משיבה (איכה ה כא) אין לנו כח, השיבנו ה' אליך ונשובה. על טענה זו אין בפי תשובה - אומר הרב שלמה לוינשטיין שליט"א - אולם אמשול לכם עליה משל נאה ששמעתי מידי הרב שמעון שלזינגר.

רוטשילד, הגביר הגדול, רצה לחתן את בתו. הוא קרא לשדכנים והודיע להם כי הוא מעוניין בבחור משכמו ומעלה, וכמובן שישלם שכר טרחה לשדכן בעין יפה. ואכן תוך זמן קצר שב אליו אחד מן השדכנים כשבידו הצעה לעילא ולעילא. בירר רוטשילד לכאן ולשם, והנה התחיל העניין למצוא חן בעיניו והוא ביקש לקבע פגישה עם אבי הבחור.

אדון 'דלפון', אביו של המדובר, הגיע לפגישה כשהוא נרגש כולו, ורוטשילד החל להרצות לפניו: אני נותן וילה בירושלים בת עשרה חדרים לצורך מגורים, ועוד עשרה חדרים ברחבי העיר כדי להשכירם לצורכי פרנסה. מלבד זאת הנני מתחייב להפקיד בכל חודש בידי הזוג כאלפיים דולר עבור דמי כיס.

אני? משך אדון דלפון בכתפיו, אני נותן את הבן שלי... למשמע הדברים הגיב רוטשילד: הרי לא נפגשנו כאן כדי להתבדח. תבין, מחותני לעתיד, כי אני נותן בלב שמח וביד רחבה, אך אינני רוצה לתת הכל לבדי. תן גם אתה מעט. אסתפק אפילו בעשרת אלפים דולר בלבד.

עשרת אלפים דולר אמרת? החוויר אדון 'דלפון' כסיד. אינני יודע אפילו כיצד הם נראים. כיצד אביא לך את הסכום הזה? אך רוטשילד חתם את השיחה ואמר: אינני סבור שעשרת אלפים דולר עבור שידוך הם סכום גבוה מדי. אולם דע לך כי על הסכום הזה יקום ואף יפול דבר. אם אינך נותן את הסכום המדובר, הצעת השידוך לא תקום ולא תהיה. ושמע לי, הוסיף כשידו על ליבו, קח לך כמה ימים ותתחיל להתעניין אצל קרוביך ומכריך, אולי הם ילוו לך את הסכום הנדרש, ובעוד עשרה ימים ניפגש ונגמור את העניין בכי טוב.

למחרת עם שחר נשמעו דפיקות במשרדו של רוטשילד ועל הסף עמד אביו של הבחור המיועד. שלום, מקבל אותו רוטשילד

כשסיימתי לקול מהיאות כפיים סוערות, התברר שחלפה שעה וחצי במקום 45 דקות כמתוכנן... המנחה הגדיר את הדרשה כהפתעת הערב. אבל אז ניגש אלי אדם אחד ושאל האם אני מזהה אותו...

"ברגע שראיתי שאתה המחליף של הדרשן הקבוע, הייתי בטוח שה' זימן אותך עבורי" - סיפור מיוחד של השגחה פרטית

"אתה צריך להגיד לי אילו מנגינות לנגן עבור קטעים של הנאום שלך!". שוב ביקשתי שהוא יחליט עבורי, ושוב הוא הסביר לי שאני אומר והוא רק דואג לביצוע! מאחר שסירבתי לבחור את המנגינה, נאלץ הוא לבחור בעצמו.

התחלתי לדבר מבלי שידעתי רגע קודם מהו המשפט הבא העומד לצאת מפיו... הקהל צחק ובכה ושוב צחק ושוב התרגש ושוב התחזק, ואני רק דבוק בה' אחד וברחמי המרובים.

כשסיימתי לקול מחיאות כפיים סוערות, התברר שחלפה שעה ומחצה במקום ארבעים וחמש דקות כמתוכנן... אף אחד לא עצר אותי. המנחה עלה לבמה ואמר בהתרגשות: "כל שנה יש לנו הפתעה. השנה ללא כל ספק, הפתעת היום הוא הדרשן המחליף!". לאחר מכן ניגש אליי והודה לי באומרו: "תדע, שישנם כאן אנשים ששנה שלימה לא העלו בת צחוק על פיהם ואתה הצלחת לשחרר אותם מהלחץ היום יומי שהם מתמודדים אתו. יש לך מצווה גדולה".

אחרי הדרשה ניגשו אליי אנשים רבים להודות לי. לאחר מכן ניגש אליי אדם נוסף מהקהל, שהמתין שכולם ילכו. הוא שאל אותי האם אני מזהה אותו, והזכיר לי כי למדנו יחדיו בישיבה קטנה. כשראיתי אותו מלווה בבנו המרותק לכסא גלגלים, השבתי: מה קורה עם הבן? איך אתה מתמודד עם זה?

הוא הרכין ראש ואמר: "הבוקר לקחו את כל המשפחות לשיחת חיזוק אצל אחד מצדיקי הדור, כאשר בסוף הדרשה כל אבא קיבל יחידות עם הצדיק להכניס פתק לברכה. כשנכנסתי לצדיק, הוא אמר לי במפורש כי המחלה של בני באה בעקבות אדם שפגעת בו, והוא עוד ממתין לבקשת הסליחה שלי..."

אמרתי לרב שאני כבר בן 40 ואיך אוכל לדעת מי זה? אך הרב אמר, שעליי לחשוב טוב ולפייס אותו! כל היום אני מנסה לחשוב במי פגעת, אבל לא מצאתי אף אחד שעלול היה להיפגע ממני. אולי אתה יודע על מישהו שפגעת בו?!"

בוודאי שאני זוכר! אמרתי. אשתו לקחה את הבן מחוץ לאולם, והלה פרץ בבכי מר. אמרתי לו, כי בביה"כ סמוך לישיבה היה יהודי שמדי פעם היו ידיו מתעוותות בתנועות לא רצוניות (טיקים). ופעם ראיתי אותך חולף על פניו ומחקה את תנועותיו!

הוא פרץ בבכי אימים ואמר שהוא לא זוכר דבר כזה... הוא אמר, שברגע שראה שאני המחליף של הדרשן הקבוע, היה בטוח שה' זימן אותי עבורו, שאני אעזור לו למצוא במי פגעת. הוא

"עשרים וחמש שיחות שלא נענו" קידמו את פניי בגמר מסיבת סיום לתלמידים בת"ת. עשרים מתוכן היו מיהודי חשוב, דרשן ומגיד מישרים. התקשרתי אליו חזרה. בראשית דבריי התנצלתי והסברתי לו שהסלולרי לא היה עליי במשך זמן המסיבה...

הוא מצידו ניגש תיכף לעניין ואמר: "אני חייב את עזרתך בדחיפות. יש ארגון שמארגן מדי שנה יום כיף לילדים מתמודדים יחד עם כל בני המשפחה, במטרה לשחרר את כל המשפחה מהמתח המלווה אותם במשך השנה כולה. בתוכנית יש גם דרשה מיוחדת שלי בסוף הערב אחרי ארוחת ערב מפנקת. בהפתעה גמורה נבצר ממני להגיע ואני חייב מחליף! אני לא יכול לאכזב את הילדים והמשפחות, שכל כך מחכים לרגע הזה!".

הייתי המום מהבקשה והשבתי לו: "הרי אני מקסימום מספר סיפורים יפים לילדים, אבל לרתק ילדים ומשפחות שלמות זה ממש לא המקצוע שלי!". הוא התעקש ואני ניסיתי לסרב שוב ושוב מתוך פחד שאינני מתאים לדבר, אך הוא בתחנוני הציע שישלח מונית שתאסוף אותי מעיר מגורי וגם תחזיר אותי. בסיכומו של עניין הסכמתי, וכעבור שעתיים הגיעה מונית לאסוף אותי.

מרוב לחץ שכחתי את כל הסיפורים ששגורים תדיר על לשוני. ניסיתי להיזכר בסיפור אחד, אבל מרוב פחד לא נזכרתי. עודי מתפתל ומבקש מה', שיעזור לי עם התוכן, אומר לי הנהג: "בבקשה כבוד הרב, הגענו לאולם".

צעדתי בפחד אך בדביקות בה', שירחם על הקהל הקדוש וישים דברים בפי. עם הכניסה לאולם המפואר ניגש אליי יהודי ואמר: "אתה הדרשן המחליף?! ברוך הבא! אני מקווה שלא תהיה פחות טוב מהדרשן הקבוע!"... עכשיו הרגליים כבר החלו לרעוד מהלחץ, שהם מצפים ממני להיות טוב כמו המומחה, שאותו אני מחליף...

הרגליים רועדות והוא אומר לי: "בוא, עלה לפודיום!". מעודי לא שמעתי על המילה 'פודיום', אבל הבנתי, שזה לעלות לבמה... ראיתי שאת הבמה מפארת להקה שלימה המורכבת מעשרות נגנים בכלים שונים. אני עדיין מסוחרר מהמחזה, ומישהו הציג את עצמו כמנצח התזמורת, ושאל: "אילו מנגינות הינך רוצה שילו את הנאום שלך?".

מעודי לא שמעתי על דבר כזה! השבתי לו שהוא יבחה איזה מנגינה שהוא מחליט. הוא התעצבן והסביר בנימת כעס עצור:

תיכף התקשרתי לאבי הבן לברוך לו כי קיבל מחילה. הוא בכה מהתרגשות והודה לי מקרב לב. באותו שבוע עשה בנו בדיקות מקיפות וכל הצוות הרפואי החליטו פה אחד שהמצב של הילד מעולם לא היה טוב כל כך מתחילת מחלתו. על אתר הפסיקו את כל הטיפולים הקשים ושחררו אותו לבית תוך מעקב אחת לחודשיים, ומצבו הלך והשתפר. כיום חזר הילד ללמוד בת"ת כאחד הילדים וחזר לבריאות שלמה ברוך השם!!!

(גיליון 'פניני עין חמד', מעובד מתוך גיליון 'טיב הקהילה')

התחנן אליי שאנסה לאתר את היהודי על מנת לפייסו. בדרך הביתה במונית עשיתי טלפונים כדי לאתרו, עד שמצאתי חבר שאיתר אותנו, שכן שניהם היו באירוע משותף. שוחחתי עמו ואמרתי לו שיש יהודי שבנו חולה מאוד והוא מנסה לאתר אותנו כדי לפייסו.

כאשר שמע את שם הפוגע, אמר בכאב: "הוא רצח אותי! הוא פגע בי עד עמקי נשמת! חשבתי שיהיה לו שכל והמתנתי לו ביום חופתו שיבוא לפייס אותי, אבל הוא לא עשה זאת!!!". אבל מששמע על מצב בנו, התרכך ליבו ואמר: "אם בנו חולה, אז אני מוחל לו בלב שלם, ובזכות זאת שה' ישלח רפואה שלימה לבנו!!!".

והתוודו את חטאתם

האם בוודוי חייבים דמעות? והאם ניתן להתוודות תוך כדי הליכה

הכל על מצוות התשובה בפועל

בליבו על חטאתו... כנאמר "ומודה (מכיר בחטא) ועוזב, ירוחם" (משלי כח, ג), הזכיר תחילה "ומודה" עם החרטה והוודוי, ואח"כ "ועוזב".

ב. עזיבת החטא והחרטה: לימדנו הנביא ישעיהו בפרק נה, ז: "יעזוב רשע דרכו ואיש און מחשבותיו וישוב אל ד' וירחמהו". יש לעזוב המסלול ודרך החטא, כדברי דוד המלך ע"ה: "אשר בדרך חטאים לא עמד" (תהלים א), וכנאמר בתפילה: "דרך תשובה הורית". כשם שבחולי הגוף ר"ל יש לחשוף ולמצוא את הגורמים והסיבות לחולי ורק אז אפשרי בס"ד להירפא, כן הוא בחולי הנפש. וצריך לקיים 'באנו באש ובמים' - אש התלהבות, בכי והתעוררות מלב חם ורותח, ויחד עם זאת, לבוא במי דעת, בהתבוננות וחשבון נפש נוקב ויורד עד לתהומה של נפש (הרה"צ ר' שלמה וולבה זצ"ל), ולקיים "תשובת טהרה" - כטובל במקווה שטהרתו כשעולה אדם אחר, ושב ורפא לו, יצא אדם אחר... כתינוק שנולד... בבחינת "לב טהור ברא לי אלוקים ורוח נכון חדש בקרבי".

ג. כללי עשיית הוודוי:

1. לפני אמירת הוודוי יש לכוון לקיים מצות עשה מן התורה "והתוודו את חטאתם אשר עשו", ואומרים הוודוי בכוונת הלב ובמתניות (מנחת חינוך שסד, יסוד ושורש העבודה שער יא פ"ו, מטא אפרים).

2. צריך להתוודות מעומד, שנאמר "ויעמדו ויתוודו על חטאותיהם" (נחמיה ח). ולא ישען על דבר שאם יינטל יפול

הרה"ג רבי יצחק יעקב פוקס שליט"א

כשם שהמפריש חלה והמניח תפילין, העושה קידוש, קובע מזוזה והרוצה לברך ברכה, ודאי צריך ללמוד ולדעת איך וכיצד יש לעשות את הדבר, הוא הדין בוודאי למצות התשובה. יש לברר מהו וידוי, וכיצד נעשה? האם בישיבה או בהליכה? האם אפשרי בכתיבה? האם חייבים דמעות? וכמה? והאם חייבים להכות על הלב? ומה דין איטר יד?

מלמדנו הרמב"ם בהלכות תשובה פרק ב הלכה ב: "מה היא התשובה? שיעזוב החוטא חטאו ויסירו ממחשבתו ויגמור בלבו שלא יעשהו עוד, שנאמר: 'יעזוב רשע דרכו' (ישעי' נה, ז) וכן יתנחם על שעבר, עד שיעיד עליו יודע התעלומות שלא ישוב לזה החטא לעולם, וצריך להתוודות בשפתיו ולומר עניינות אלו שגמר בלבו".

א. מהו סדר הדברים? האם חייבים דווקא חרטה ועזיבת החטא תחילה? ורק אח"כ וידוי וקבלה לעתיד?

כתב רבנו יונה בעיקר השני:

1. המתניב על דרך לא טובה תמיד... ושונה באיולתו ושב חוטא פעמים רבות (כנעשה לו כהיתר) - "ראשית תשובת האיש הזה לעזוב דרכו ומחשבתו הרעה ולהסכים לקבל עליו לבל יוסיף לחטוא, ואז יוכל לעבור אל החרטה והקבלה לעתיד ואל הוודוי כנאמר "יעזוב רשע וגו" שלא יהא כטובל ושרץ בידו...

2. מי אשר חטא על דרך מקרה, כי נתחזקה עליו תאוותו וגבר יצרו ונפל לפי שעה, ראשית תשובתו החרטה, ולשים יגון

נדמה שאינו מתבייש, והמתבייש מוחלים לו מיד, שנאמר "מודה ועוזב ירוחם". והיודע חטא פרטי שלו שאינו מופיע בנוסח הווידוי יפרטו בלחש.

4. אין חובה להכות על הלב, אלא שכך נהגו, להזכיר לעצמו שהלב חומד וכלי המעשה גומרים. ובוודאי לא יכה על לב חברו (הגר"א דסלר זצ"ל).

(שו"ע תר"ז, ג ומשנ"ב), א"כ בזקן או חלוש (ברכי יוסף קלא). ובכל אופן כשאומרים "אבל אנחנו ואבותינו חטאנו", שזהו עיקרו של הווידוי, עפ"י הנאמר: "אנא חטא העם הזה חטאה גדולה" - אז חובה לעמוד.

3. אין צריך לפרט החטא, ואם מתוודה בלחש נכון לפרט (שו"ע תרז, ב) שנאמר: "אשרי נשוי פשע כסוי חטאה" (תהילים ט"ז), ואמר רבי יוחנן כי המתוודה על חטאיו האישיים בקול,

יום כיפור

סיפר לי מרן הגאב"ד הגרי"ט וייס שליט"א, שמדי שנה בערב יוהכ"פ נהג לעלות להתברך אצל ראב"ד לונדון הגאון רבי העניך פאדוה זצ"ל. שנה אחת ביושבו עמו, החלו עיניו של הרב זולגות דמעות...

הכיפורים, "וכיצד אוכל שלא להתענות ביום הקדוש והנורא?" שאל הגאון רבי יצחק טוביה את הרב: "לכמה יהודים צוה היום הרב לשתות 'שיעורים' ביום הכיפורים משום מצות הרופא? ואם היתה באה כעת 'שאלה' כזו לפניו, הרי בוודאי היה מצוה הרב לשתות, ושלא להמרות פי הרופא!" "אכן צדקו דבריך", ענה הרב, "אבל מה אעשה, שכשהדבר נוגע לעצמי הנני נשבר, ולוקח זאת מאד אל לבי!" (מתוך טיב המעשיות)

שח הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א: סיפר לי מרן הגאון אב בית דין רבי יצחק טוביה וייס שליט"א, שבעת היותו בחוץ לארץ היתה דרכו מדי שנה בשנה בערב יום הכיפורים לעלות להתברך בברכת השנים אצל רב אב בית דין לונדון הבירה, הלא הוא הגאון ר' העניך פאדוה זצ"ל. שנה אחת ביושבו עמו, החלו עיניו של הרב זולגות דמעות. הגאון ר' יצחק טוביה חש לשלמו, ושאלו: "מודע בוכה הרב?" סיפר לו הגאון, שהרופא צוה עליו לשתות 'שיעורים' ביום

סגולות וישועות

מדוע ביטוח חיים הוא סגולה לאריכות ימים?

להאריך ימיו של הקונה כדי שלא יבוא המבטח לידי הפסד אם ימות הלה. ואם היא חברת ביטוח גדולה, מגן המזל של כל בני החברה על הקונה שיחיה לאורך ימים ושנים כדי שלא יפסידו את ממון הביטוח. ואכן, על הרה"ק ה'דברי יואל' ז"ע מסאטמאר מובא שרכש לעצמו ביטוח חיים ואמר שהיא סגולה לאריכות ימים, ואכן הסתלק בזקנה מופלגת בהיותו מעל תשעים שנה ('באר בשדה' ערך 'ובחרת בחיים' עמ' רנז).

[מתוך 'המבשר תורני' - אלול ע"ט]

שאלה מעניינת הובאה לפתחו של הרה"ק בעל 'דברי יחזקאל' ז"ע משינאווא: האם אין חסרון ביטוח בקניית ביטוח חיים (שנקרא בימים ההם 'לעבענס פארזיכערונג' או 'לייף אינשורענס' בשפת המדינה)?

והשיב, כי אדרבה, לקנות ביטוח חיים היא סגולה לאריכות ימיו ושנותיו של הקונה. והטעם, כי כל אדם יש לו מזל, ולפעמים מזלו גרוע ונגזר עליו קיצור ימים ושנים ח"ו, ואז יפסיד המוכר, דהיינו המבטח. אך אם מזלו של המוכר הוא טוב, מסבבים מן השמים

נר ה' נשמת אדם - מנהג הדלקת 'נר החיים' בערב יום הכיפורים

מאת הרב ישראל יעקב פרבר והרב יהודה לייב שטיסל מח"ס 'המנהג'

את מזלו של האדם בשנה הבאה, שבאם לא יכבה הנר במשך כל היום סימן הוא שיאריך ימיו בשנה זו, ולכן יש שנהגו להדליק נרות כמניין הזכרים שבבית. אך בכדי למנוע דאבון לב מאלה אשר נכבה להם הנר מחמת הרוח והיו חוששים לסימן רע ח"ו, הונהג להדליק את הנרות בבית הכנסת וליתנם לשמש שיעמידו במקום שירצה ואיש לא ידע כלל מקום נרו (קיצור שו"ע קלא, ג).

ראש המשפחה לבד

פשט המנהג שאין מדליקין נר לכל אחד מבני הבית ורק ראש המשפחה מדליק נר אחד, לפי שריבוי הנרות שהצטבר בבית הכנסת גרם שרובם לא דלקו כראוי.

הדלקה בבית

המנהג בהרבה מקומות שמדליק את הנר בבית הכנסת כדי שלא ידאגו באם נכבה הנר, וכן כתב השו"ע הרב (סעי' ד). אבל יש מקומות שמדליקים את הנר בבית, כמו שכתב באלף המגן ונתן סימן לכך: "געזונט זאל מען זיין אין דער היים". וכן הוא בסידור 'נהורה שלם' שכתב שיש להדליק הנר בביתו. וכבר כתבו האחרונים כי אין כלל סימן ודאגה וחרדה אם אירע שכבה הנר, כי אין זה מורה לסימן רע כלל.

להארות והערות ניתן לפנות למכון 'המנהג'
במייל: hamenhog@gmail.com

נתפשט המנהג שבערב יום הכיפורים קודם שקיעת החמה כל איש נשוי מדליק נר עבורו ועבור אשתו בבית או בבית הכנסת, שידלק כל המעת לעת של יום הכיפורים, ונקרא 'נר החיים', או 'נר הבריא' - 'דאס גיזונט ליכט', כיון שעושים בנר זה סימן בריאות לחיים כמו שיבואר בדברינו להלן (עיין 'מטה אפרים' תרג).

מקור המנהג

המקור למנהג זה כתבו הראשונים, לפי שביום הכיפורים אין בו אכילה ושתיה יש לכבדו בנרות כדכתיב (ישעיה כד, טו) 'באורים כבדו ה' (הרא"ש פח אות ט). וכבר קודם בניין בית המקדש השני בימי מרדכי ואסתר מצינו במדרש שאמר המן לאחשוורוש שבצומא רבא מדליקין נרות (חיד"א בס' 'מחזיק ברכה').

טעמי המנהג

ב'בית יוסף' (סי' תרי) הביא כמה טעמים לריבוי הנרות ביום הכיפורים, וביניהם, לפי שצריכים לקרות בספר כל היום וכל הלילה תמיד לא יחשו בדברי תפילות ותחנונים שאינם שגורים וידועים שלא מן הכתב, וזולת זה לא יראו לקרות בלילה ('כל בו'). עוד טעם מצינו בשו"ת מהר"י ווייל (סימן קצא), מכיון שהוא יום שדנים למעלה את נשמת האדם הקרוי נר, לכן מדליקים נר להדליק נשמתו שלא יכבה ח"ו.

מכח טעמים אלו נתפשט המנהג בכל הדורות שכל אחד מדליק נר בבית הכנסת, ונשתרבו בזה עוד דברי הגמרא (הוריות יב). שעל ידי הנר שמדליקים בערב יום הכיפורים יכולים לדעת

חוויה רוחנית יומית מדי יום אצלך במייל

'ניוזלטר' מלא וגדוש בתוכן תורני - הלכתי, אקטואלי ומרתק.
עם סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד...
בהגשה מקצועית עם טעם של עוד... להצטרפות שלח מייל ל-

dirshu@dirshu.co.il

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

חמץ הנמצא תחת מצבור גרוטאות - האם צריך להוציאו לפני פסח?

ולהוציא את החמץ - אף כשידוע שיש חמץ במקום, אין צורך לבטלו, כיון שהוא נחשב כמבוער, וכאילו אינו ברשותו. וכדין מפולת אבנים, כך דין מצבורי אשפה וגרוטאות. אולם, אם מדובר בחפצים שהכלב אינו יכול לפנותם, אף אם גובה המצבור פחות משלושה טפחים, דינו כגבוה שלושה טפחים. ובמקרה שיש סכנה בפינוי המפולת, וכיוצא בה - ראה במקורות.

[שו"ע תלג, ח, משנ"ב לג, לה רלח, ושעה"צ מח; וראה שם מב; ביאורים ומוספים דרשו, 34-33]

מקום שרגילים להכניס לתוכו חמץ, ונפלה עליו מפולת אבנים, וכדומה - אם גובה המפולת פחות משלושה טפחים, יש לחשוש שכלב יסיר את האבנים בפסח ויגלה את החמץ, ולכן, אף כשלא ידוע אם יש חמץ במקום, חובה להסיר את האבנים ולבדוק את המקום כדין. ואם גובה המפולת הוא שלושה טפחים ויותר - אין חובה לבדוק את המקום, אך אם ידוע שיש בו חמץ, צריך 'לבטלו'. ואם ערימת האבנים כה גדולה, שבודאי לא יטרח לפנותה בפסח

ראובן כיסה את החמץ של שמעון בערימת אבנים גבוהה - האם שמעון עובר באיסור 'בל ימצא'?

אבנים, הריהו עובר על בל ימצא, ואילו חמץ שנפלה עליו מפולת מאליה, או שאדם אחר כיסהו - הריהו נחשב כמבוער, ואין בו איסור בל ימצא; אולם, חכמינו ז"ל חששו שיסיר את האבנים בפסח ויגלה את החמץ, ויעבור על איסור 'בל יראה', ולכן חייבוהו לבטלו. ואם לא ביטלו עד לאחר תחילת זמן איסור חמץ, אינו מחויב להוציאו; ויתכן כי אדרבה עדיף שלא להוציאו.

[משנ"ב תלג, לח, ושעה"צ מד רמו; ביאורים ומוספים דרשו, 32]

כאמור, חמץ הנמצא מתחת לערימת אבנים שגובהה שלושה טפחים ויותר, אין חובה להוציאו, אך צריך 'לבטלו'. ונחלקו הפוסקים: יש אומרים שחובת הביטול היא מדאורייתא, ואם לא ביטל, עובר על איסור 'בל ימצא'; ואם לא ביטלו עד לאחר תחילת זמן איסור חמץ - שאז כבר לא מועיל ביטול לחמץ, אלא צריך לבערו בפועל - חייב להוציא את החמץ ולבערו. אולם, לדעת רוב הפוסקים, רק כשבעלי החמץ בעצמו מכסה את החמץ בערימת

העוסק במצוה וכוונתו גם להנאתו האישית - האם חלה עליו ההבטחה "שלוחי מצוה אינם ניזוקים"?

שאינו ניזוק; וכפי שאמרו חכמים, שהנותן כסף לצדקה על מנת שיִרפא ממחלתו, הרי זה 'צדיק גמור', דהיינו שנחשב כמקיים מצות צדקה, למרות שהתכוון גם להנאתו האישית. ועם זאת, פעמים שיש לחשוש כי גם בתום העיסוק לשם מצוה ימשיך לשהות במקום הסכנה שלא לצורך מצוה, ובאותה שעה אינו מובטח עוד שלא יינזק.

[שו"ע תלג, ז-ח, ומשנ"ב לא רלו; בהרחבה ע"פ המקור]

חכמינו ז"ל אמרו: "שלוחי מצוה אינם ניזוקים", דהיינו, שהעוסק במצוה, לא יתכן שמחמת עיסוקו במצוה, או אף מחמת הליכתו לצורך עשיית המצוה, או חזרתו מעשייתה, ייגרם לו נזק, וכל שכן מוות, חלילה. ואין הדברים אמורים אלא באופן שהנזק והסכנה אינם שכיחים, אבל באופן שהנזק והסכנה שכיחים, יש לחשוש מפניהם גם כשעוסק במצוה. והעוסק במצוה וכוונתו גם שלא לשם מצוה - הריהו נחשב כעוסק במצוה, ואף הוא מובטח

* בבית שמצוי בו תינוק, יש לבדוק מחמץ כל מקום שיד התינוק מגיעה אליו. ולכן צריך לבדוק אף בחדרים שמבוגרים אינם מכניסים לתוכם מאכלים, וכגון חדר האמבטיה.
* מקום שלא ניתן לראות את תוכו, וממילא לא ניתן לבדוק לאור הנר, אך ניתן למשש את כל המקום בידיו - חובה למששו כדי לוודא שאין בו חמץ.
* מקום שעלול להימצא בו חמץ, אך מצויים בו בעלי חיים העשויים לאכול את החמץ - אינו טעון בדיקה מחמץ, כיון שאנו מניחים שבעלי החיים אכלוהו.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם ניתן לשכור את רשויות הגויים שבעיר מחברת החשמל?

ולכן, מעיקר הדין לא ניתן לשכור את רשויות הגויים מאנשי השלטון; וכל שכן מאנשי השלטון בארץ ישראל בזמננו, אשר יש אומרים שדינו כ'מוכס העומד מאליו' (= גובה מיסים העומד מעצמו כגזלן, ולא מכוח המלך), אשר לא נאמר ביחס אליו הכלל "דינא דמלכותא דינא".

ויש שהקלו בכך בשעת הדחק, הן בחוץ לארץ והן בארץ ישראל. ויש אומרים שניתן לשכור את רשויות הגויים מחברות המים והחשמל, כיון שיש להן זכות שימוש בבתים להתקין בהם את המונים, ולהשתמש בהם לצורך זה.

[שו"ע שצא, א, משנ"ב יח, וביה"ל ד"ה שהרי; ביאורים ומוספים דרשו, 10]

חצר או 'מבוי' שדרים בהם יהודים וגוי, גזרו חכמינו ז"ל שלא יחול בהם 'עירוב החצרות' ו'שיתוף המבואות', אלא אם הדיירים היהודים ישכרו מהגוי את רשותו.

ובמקומות שבהן הבתים שייכים למדינה, לא ניתן לשכור את רשויותיהם של הגויים מידי ראשי המדינה ופקידיהם, כיון שאין להם רשות להשתמש בבתים. ואם בשעת חירום יש להם רשות להשתמש בבתים - ניתן לשוכרם מהם.

ובזמננו, במדינות המתקנות, אין כמעט מציאות שלזרועות השלטון, כולל המשטרה והצבא, יש רשות להיכנס לרשויות פרטיות ולהשתמש בהן, ואפילו בשעת חירום.

הלוח היומי

ח' בתשרי | רב שרירא ב"ר חנניא גאון זלה"ה

בשנת ב' אלפים תתקל"ז, החל חג חנוכת המזבח ז' ימים בימי שלמה המלך, ובשנה זו אף אכלו ביוה"כ. ביום זה בשנת תש"ב, בתקופת מלחמת העולם השנייה, התחיל הטבח הנורא בבאבי יאר של יהודי קייב ע"י הנאצים הארורים ועוזריהם ימ"ש, שבו נרצחו בתוך כשנה כ-100.000 מיהודי קייב הי"ד.

יארצייט:

ד' אלפים תשס"ז: רב שרירא ב"ר חנניא גאון זלה"ה.

תקצ"ג: רבי נח ב"ר מרדכי, האדמו"ר השני מלעכווביטש זצ"ל.

תרט"ז: רבי אלעזר ניסן ב"ר משה (בעלישמח משה) טייטלבוים זצ"ל, אב"ד דרוהוביץ, בעל זכרון אלעזר.

תרצ"א: רבי שמעון ב"ר אליעזר זוסמן סופר זצ"ל, אב"ד סנדרא ופאקש-הונגריה.

תרצ"ג: רבי אברהם יהושע השיל ב"ר יצחק יעקב (מביאלא) רבינוביץ זצ"ל, מלובלין.

ת"ש: רבי שלמה בן ציון ב"ר ישעיה משולם זישא טברסקי זצ"ל, מטשרנוביל.

תשמ"ז: רבי זבולון ב"ר אברהם שושנה זצ"ל, ר"י במראקש ובעל מטה זבולון וקודש הילולים.

תשע"ד: רבי נתן דב נטע ב"ר יעקב פריינד זצ"ל, ר"י לצעירים עץ חיים ודושינסקי ובעל תורת מהרי"ם.

האם טעם איסור לשון הרע הוא משום שזו מידה רעה? או משום הנזק והצער שנגרמים לזולת

הצטרפו אלינו ללימוד היומי ב'חפץ חיים'

ומוספים' עומדים על חקירה זו, ומביאים כי אכן להלן מבאר ה'חפץ חיים' שהתורה הקפידה על לשון הרע משום שהוא מדה רעה, ואף אם לא יצא ממנו שום נזק, וכותב שכן מוכח מהרמב"ם ומרבנו יונה. אמנם מאידך, במקום אחר בהמשך כותב ה'חפץ חיים' כי מלבד זאת יש דין נוסף, מצד שגורם רעה לחברו בגופו ובממונו ומיצר לו ומפחידו, ואף שאין בעצם דבריו כל גנות. וישנן כמה נפק"מ להלכה בין שני סוגי האיסורים האלו, שיוזכרו א"ה בהמשך הלימוד.

בסדר הלימוד היומי מתחילים היום את ה'פתיחה', הבאה לאחר ההקדמה. ה'חפץ חיים' מבאר שם כי הטעם שאסר הקב"ה לדבר לשון הרע הוא מתוך אהבתו לעמו ישראל וְחָפְצוּ בְטוֹבָתָם, שקראם "בנים" ו"חלק ה'" ועוד ביטויי אהבה וחביבות כהנה וכהנה, ועל כן הרחיקם מכל המידות הרעות ובפרט מלשון הרע ורכילות.

נשאלת אפוא השאלה: האם גדר איסור לשון הרע הוא בכך שזו מידה רעה, כפי שמשמע מלשון ה'חפץ חיים' כאן? או שעניינו הוא הנזק והצער שנגרמים לזולת שעליו מסופרת הגנות. ב'ביאורים

הגר"א לופיאן זצ"ל היה מזכיר שלא לשכוח לקבל כל אחד על עצמו קבלות בעת תפילת נעילה כי איך אפשר לעבור בשלום את יום הדין בלי לקבל על עצמו איזו שהיא קבלה להיות יותר טוב מכפי שהיה כל השנה שעברה?! (לב אליהו ח"א - הקדמה)

מרון רבי ישראל סלנטר אמר: אם כעת אבוא לעולם העליון ויאמרו לי שימלאו לי בקשה אחת שארצה, אבקש שארד שוב לעולם הזה ויהיה לי עוד יום כיפור אחד. (קדוש ישראל - כיפור)

נשתדל בעת תפילת נעילה שזהו זמן החיתום לקבל קבלה שנצליח לעמוד בה לאורך שנים.